

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7So/88/2012
Identifikačné číslo spisu:	6011200878
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Závadská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6011200878.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej v právnej veci navrhovateľa: I. D., narodený XX. S. XXXX, bytom X., P. XXXX/XX, zastúpeného advokátom Mgr. Iankom Troiakom, vo Zvolene, ul. Dukelských hrdinov č. 34, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. marca 2012, č. k. 21Sd/214/2011-28, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. marca 2012, č. k. 21Sd/214/2011-28, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľ nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 28. marca 2012, č. k. 21Sd/214/2011-28, podľa §§ 250j ods. 2, písm. a) OSP zrušil rozhodnutie odporkyne zo 14. júla 2011 číslo XXX XXX XXXX X v spojení s rozhodnutím z 19. septembra 2011 číslo XXX XXX XXXX X a vrátil jej vec na ďalšie konanie.

V odôvodnení uviedol, že odporkyňa preskúmanými rozhodnutiami podľa § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok od 16. augusta 2009 s odôvodnením, že navrhovateľ k uvedenému dňu získal obdobie výkonu služby v policajnom zbore v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, preto nie je možné na nárok na starobný dôchodok zohľadniť dobu od 1. apríla 1972 do 31. augusta 1972 (náhradná vojenská služba) a od 1. septembra 1972 do 31. marca 1994 (príslušník policajného zboru), teda ani výkon zamestnania vo zvýhodnenej I. a II. kategórii funkcií. Nezískal ani jeden deň zamestnania zaradeného do I. zvýhodnenej pracovnej kategórie, a preto nie je možné rozhodnúť o nároku na starobný dôchodok s prihliadnutím na ustanovenie § 274 zákona o sociálnom poistení a určiť nižší dôchodkový vek ako je vek 62 rokov. Ďalej krajský súd zistil, že navrhovateľ ukončil služobný pomer v policajnom zbore 31. marca 1994 a od 1. apríla 1994 bol

poberateľom príspevku za službu podľa zákona 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov policajného zboru Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 410/1991 Zb.“).

V odôvodnení uviedol, že preskúmané rozhodnutie odporkyne v spojení so zmenovým rozhodnutím nie je v súlade so zákonom, lebo vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávne právne posúdenie príspevku za službu malo za následok nesprávne právne posúdenie uplatneného nároku na starobný dôchodok, preto v ďalšom konaní bude úlohou odporkyne posúdiť nárok navrhovateľa na starobný dôchodok z I. pracovnej kategórie ku dňu 16. augusta 2009, pričom ako dobu dôchodkového poistenia (zabezpečenia) musí zohľadniť aj dobu trvania služobného pomeru policajta I. kategórie funkcií a náhradnej vojenskej služby. Odporkyňa bude povinná vo veci o nároku navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku rozhodnúť v súlade s § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

Krajský súd o náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a navrhovateľovi, ktorý bol v konaní úspešný, súd priznal náhradu trov konania v sume 168,66 € voči odporkyni, ktorá v konaní nebola úspešná.

Proti rozsudku krajského súdu podala odporkyňa odvolanie. Namietala, že pri posudzovaní nároku navrhovateľa na starobný dôchodok podľa § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení nie je rozhodujúce, či bol navrhovateľovi skutočne priznaný výsluhový dôchodok, ale či navrhovateľ dobu výkonu služby získal v rozsahu zakladajúcom nárok na tento výsluhový dôchodok. Odporkyňa ďalej uviedla, že navrhovateľ splnil podmienku trvania služobného pomeru aspoň 15 rokov podľa § 38 zákona č. 328/2002 z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“), navrhovateľ preto získal obdobie výkonu služby v policajnom zbore v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu. Navrhovateľ žiadne obdobie dôchodkového poistenia vo zvýhodnenej pracovnej kategórii nezískal, získal len obdobie dôchodkového poistenia v I. kategórii funkcií (doba služobného pomeru v policajnom zbore a náhradná vojenská služba), pričom ustanovením § 274 zákona o sociálnom poistení sú výslovne zachované len nároky vyplývajúce zo zamestnaní zaradených do pracovných kategórií, a preto dobu služby v policajnom zbore, ktorú navrhovateľ získal pred 1. januárom 2004 v I. kategórii funkcií, s poukazom na § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 z. z. nie je možné hodnotiť ako obdobie dôchodkového poistenia na účely nároku navrhovateľa na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, lebo navrhovateľ žiadne obdobie dôchodkového poistenia vo zvýhodnenej pracovnej kategórii nezískal. Žiadala, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a rozhodnutie odporkyne zo 14. júla 2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 19. septembra 2011 ako vecne správne potvrdil a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 250s OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v medziach odvolania spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Podľa § 21 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

Podľa § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní

uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií

b) 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,

c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo

d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až l) alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 65 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa prechodného ustanovenia § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Osobitným predpisom je zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov").

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 129 zákona o sociálnom zabezpečení pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ, narodený 16. augusta 1953, požiadal 31. mája 2011 o priznanie starobného dôchodku od 16. augusta 2009 a uplatnil nárok na priznanie starobného dôchodku podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení od dovŕšenia veku 56 rokov. Vek 62 rokov navrhovateľ dovŕši 16. augusta 2015.

Navrhovateľovi od 1. apríla 1994 bol priznaný príspevok za službu podľa § 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb. a bola mu zhodnotená doba náhradnej vojenskej služby od 1. apríla 1972 do 31. augusta 1972 v I. kategórii funkcií a doba služobného pomeru v Policajnom zbore Slovenskej republiky od 1. septembra 1972 do 31. marca 1994 v I. kategórii funkcií.

Vylúčenie doby trvania služobného pomeru policajta pre nárok na starobný dôchodok odporkyňa odôvodnila ustanovením § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení a skutočnosťou, že navrhovateľ vykonával službu policajta v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový

dôchodok. Bolo preukázané, že pre určenie výšky príspevku za službu podľa § 120 zákona č. 410/1991 Zb. nie je rozhodujúca okolnosť, že navrhovateľ vykonával službu v I. alebo v II. kategórii funkcií.

Podľa prechodného ustanovenia § 124 ods. 3 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok podľa §§ 119 až 122 zákona č. 410/1991 Zb. a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti, a od tohto dňa sa zvyšujú o 0,2% tejto výšky za každý skončený rok trvania služobného pomeru, ak ide o výsluhové príspevky, ktoré boli priznané po 31. decembri 1996.

Z uvedeného je zrejmé, že príspevok za službu nie je výsluhovým dôchodkom priznaným podľa § 39 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. Naďalej zostáva príspevkom za službu podľa zákona č. 410/1991 Zb. a za výsluhový dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov sa iba považuje, a to najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia priznanú podľa predchádzajúcich predpisov a jej výplatu.

Navrhovateľ nevykonával službu policajta po 30. júni 2002 a nevznikol mu nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. V dôsledku skutočnosti, že príspevok za službu sa za výsluhový dôchodok iba považuje, je nesprávny právny názor odporkyne, že obdobie výkonu služby navrhovateľ získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Nesprávny je z toho dôvodu i jej záver, že obdobie výkonu služby nemožno považovať za obdobie dôchodkového poistenia v súlade s § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

Ustanovenie § 274 ods. 1 citovaného zákona ustanovuje zásadu zachovania získaných nárokov vyplývajúcich zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie, a to do 31. decembra 2023 podľa predchádzajúcej právnej úpravy, v danej veci podľa zákona o sociálnom zabezpečení. Z toho dôvodu pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok z titulu výkonu zamestnaní zaradených do zvýhodnenej pracovnej kategórie nie je možné pre navrhovateľa stanoviť iné, menej výhodné podmienky, ako boli stanovené predchádzajúcou úpravou. Z tohto ustanovenia vyplýva, že výkon zamestnania v I. a II. pracovnej kategórii, resp. v I. a II. kategórii funkcií podľa § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení na zachovanie nároku na prepočet napríklad starobného dôchodku aj podľa zákona o sociálnom zabezpečení ako aj na skorší vznik nároku na starobný dôchodok, t.j. pred dovŕšením dôchodkového veku podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Navrhovateľovi nevznikol nárok na starobný dôchodok z I. kategórie funkcií podľa piatej časti zákona o sociálnom zabezpečení, jeho službu policajta je preto potrebné hodnotiť v súlade s § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 14 ods. 4 zákona ako zamestnanie v I. a II. pracovnej kategórii.

Podľa § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129) zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

V dôsledku skutočnosti, že navrhovateľovi nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov nevznikol a jeho výsluhový príspevok sa za výsluhový dôchodok podľa citovaného zákona iba považuje, v zmysle 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nie je možné stanoviť pre neho iné, menej výhodné podmienky pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok.

Navrhovateľ k 1. aprílu 1994 vykonával službu zaradenú do I. kategórie funkcií v rozsahu 21 rokov a 11 mesiacov.

Z uvedeného vyplýva, že odporkyňa v preskúmanom rozhodnutí nesprávne právne posúdila uplatnený nárok na starobný dôchodok, keď nezhodnotila navrhovateľovi doby služby policajta v I. kategórii funkcií.

Odvolací súd poznamenáva, že iný postup by bol v priamom rozpore so zámerom zákonodarcu zabezpečiť vojakom a policajtom vyššiu úroveň ich zabezpečenia v starobe za dobu výkonu ich služby (zákon č. 328/2002 Z. z.) a táto kategória poistencov v systéme vnútroštátnych poisťovacích a zabezpečovacích systémov by bola znevýhodnená v porovnaní s poistencami vo všeobecnom systéme

sociálneho poistenia na Slovensku, a dokonca by s ňou odporkyňa zaobchádzala horšie, ako s poistencami poistenými v zahraničí, u ktorých o takomto krátení dôchodkov ani ona nemá pochybnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodu vecnej správnosti potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý dospel k rovnakému právnomu názoru ako odvolací súd.

Navrhovateľ bol v odvolacom konaní úspešný, a preto má právo na náhradu trov odvolacieho konanie (§ 250k OSP v spojení s § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 OSP). V odvolacom konaní náhradu trov konania nevyčísľil a s výnimkou trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplyvajú (§ 151 ods. 2 OSP). Preto odvolací súd navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.